

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

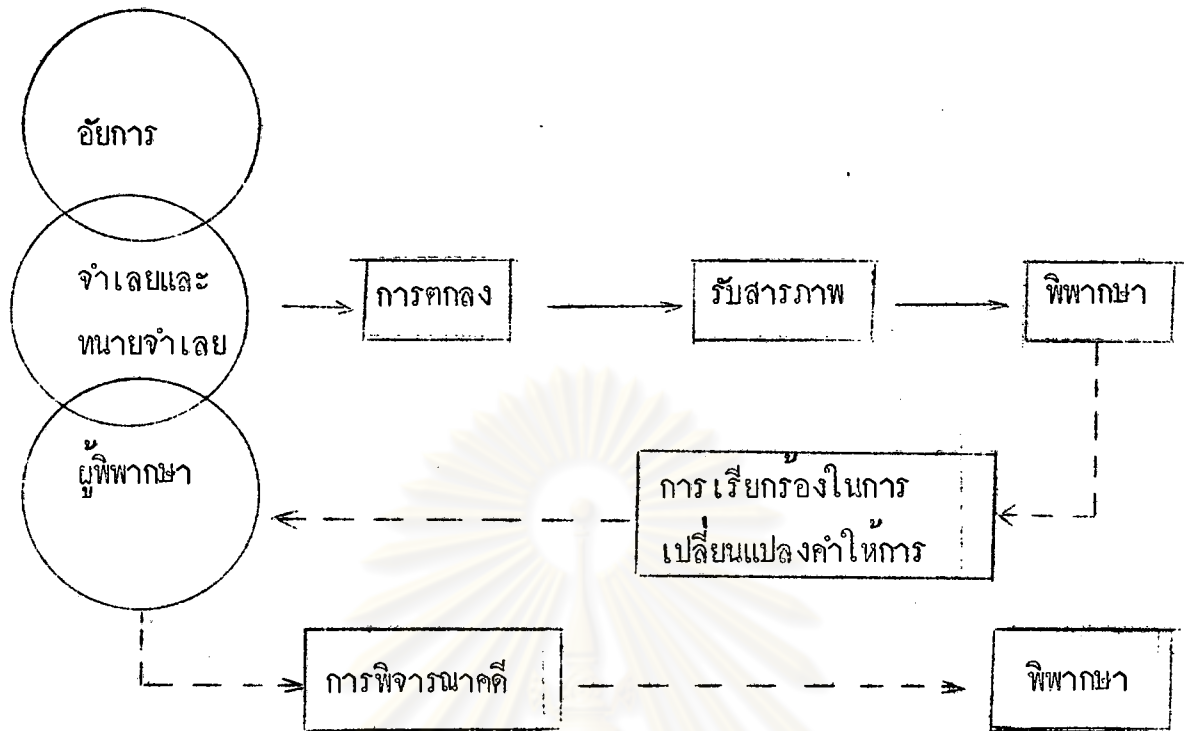
บทสรุป

ระบบกฎหมาย Anglo - American เมื่อศตวรรษที่ ๑๘ ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินคดีตามระบบกล่าวหา (accusatorial system) และกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน ได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากและสับสนเป็นอย่างมาก ประกอบกับการพิจารณาตัดสินคดีโดยระบบลูกขุน ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดี และขาดความแน่นอนในการพิพากษาลงโทษ อีกทั้งในยุคนี้อีกได้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษ ซึ่งมีหลักการทางทฤษฎีเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มิใช่มุ่งแต่เพียงเพื่อแก้แค้นทดแทน หรือป้องกันสังคมเท่านั้น แต่มุ่งที่จะแก้ไขความประพฤติของผู้กระทำผิดโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมต่าง ๆ เป็นรายบุคคล ทั้งนี้มีเป้าหมายหลักที่จะส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดกลับตัวเป็นคนดี และปรับตัวเข้าสู่สังคมได้ตามปกติ นอกจากตามหลักความเสมอภาคของบุคคลภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย (due process model) ใ้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้วางหลักว่า พยานหลักฐานอันเกิดจากการจับ การค้น การยึด โดยไม่ชอบของเจ้าพนักงาน ไม่อาจรับฟังพยานหลักฐานนั้นมาลงโทษจำเลยได้ หลักนี้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในกลุ่มประเทศแองโกล - อเมริกัน ซึ่งเรียกว่า "exclusionary rule" อันส่งผลทำให้อาชญากรเป็นจำนวนมากหลุดพ้นไปจากการพิจารณาตัดสินคดีโดยมิได้ถูกลงโทษตามกฎหมาย เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าพนักงานและแม้แต่ศาลเองก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมอย่างมากมาย

จากปัญหาดังกล่าวนี้เอง ที่ก่อให้เกิดการต่อรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) ซึ่งเป็นวิธีการที่ยืดหยุ่นทำให้เกิดความเหมาะสมในการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังคำกล่าวของ The chief Justice Burger ที่ว่า "ยังมีปัจจัยอื่นอีกซึ่งเป็นองค์ประกอบ เป็นประวัติศาสตร์และเป็นข้อมูล แสดงว่าในระบบของศาล จำนวนผู้พิพากษา อัยการ ห้องพิจารณา มีความสัมพันธ์กับข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยเกือบ ๙๐ % ของจำเลย ทั้งหมดจะให้การรับสารภาพ คงมีจำเลยเพียง ๑๐ % เท่านั้นที่ให้การปฏิเสธและขอให้มีการพิจารณาคดีต่อไป ซึ่งถ้าหากจำเลยผู้ให้การรับสารภาพลดอัตราลงแล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดผลตามมาอย่างมากมายในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา กล่าวคือ ถ้าหากจำเลยลดการรับสารภาพลงจาก ๙๐ % เป็น ๘๐ % ก็จะมีผลทำให้ต้องเพิ่มอัตราค่าล้างคนของศาล และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ขึ้นอีกเป็นสองเท่า... และถ้าหากจำเลยลดการรับสารภาพลงอีก ๑๐ % เหลือเพียง ๗๐ % ของจำเลย ทั้งหมด ย่อมจะต้องทำให้เพิ่มอัตราค่าล้างคน และเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ อีกเป็นสามเท่า"

ส่วนการต่อรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) ในอังกฤษ เกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๑๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความรุนแรงในการลงโทษ ตามคำพิพากษาของศาล

การต่อรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) ในสหรัฐอเมริกา โดยทั่วไปแล้วไม่มีการกำหนดรูปแบบที่แน่นอน และมีวิธีการแตกต่างกันไปในแต่ละ มลรัฐ แต่อย่างไรก็ดี อาจกำหนดรูปแบบของกระบวนการในการต่อรองคำรับสารภาพ โดยทั่วไปตามแผนผังดังต่อไปนี้.

การต่อรองคำรับสารภาพจะเริ่มโดยการเจรจาต่อรองกันระหว่างอัยการกับจำเลย หรือทนายจำเลย หรือโดยผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเข้ามามีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรองด้วยก็ได้ แต่บางมตรัฐก็ห้ามมิให้ผู้พิพากษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพนี้ด้วย

การเจรจาต่อรองคำรับสารภาพนี้ กระทำเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประโยชน์ระหว่างคู่กรณี กล่าวคือ อัยการจะเสนอประโยชน์บางอย่างให้จำเลย เช่น การลดข้อหาให้จำเลย หรือการยกเลิกข้อหาบางข้อหา หรือให้ได้รับโทษเบาลงโดยสัญญาว่าจะยื่นคำร้องแถลงต่อศาลสนับสนุนให้ผู้พิพากษา ซึ่งนั่งพิจารณาคดีลงโทษจำเลยในสถานเบา เพื่อแลกเปลี่ยนกับคำรับสารภาพของจำเลย

เมื่อจำเลยยอมตกลงตามข้อเสนอของอัยการ โดยทำการเจรจาตกลงกันแล้ว จำเลยจะยอมรับสารภาพตามข้อหาใหม่ที่ตกลงกันดังกล่าว และปกติผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาคดีจะพิพากษาลงโทษจำเลยตามข้อหาที่ให้การรับสารภาพเสมอ หรือลงโทษในสถานเบา

ตามที่อัยการ เสนอแนะต่อศาล อย่างไรก็ตามการพิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลย นั้นเป็นดุลพินิจของศาลโดยอิสระไม่จำต้องถูกผูกมัด หรือไม่ถูกบังคับให้ต้องผูกพัน ตามข้อตกลงระหว่างอัยการ กับจำเลย หรือทนายจำเลย ในกรณีที่ผู้พิพากษาซึ่ง พิจารณาคดี เห็นชอบกับข้อเจรจาตกลงระหว่างอัยการกับจำเลยหรือทนายจำเลยแล้ว ก็จะไม่พิพากษาคดีนั้นโดยไม่มีการพิจารณาและคดีเป็นอันถึงที่สุดโดยไม่มีการอุทธรณ์ฎีกา ต่อไปอีก

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้น ก็คือในกรณีที่ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีได้ใช้ดุลพินิจ ในการพิพากษาลงโทษจำเลย แตกต่างไปจากข้อตกลงระหว่างอัยการ กับจำเลย หรือทนายจำเลยในทางที่เป็นโทษแก่จำเลย หรือในกรณีที่อัยการไม่สามารถปฏิบัติ ตามคำมั่นสัญญา หรือไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้กับจำเลย หรือทนายจำเลยขณะที่มี การเจรจาทอรองคำรับสารภาพกันแล้ว จำเลยยอมมีสิทธิที่จะถอนคำให้การเดิม ซึ่งให้การรับสารภาพไว้ และยื่นคำให้การใหม่ได้หากจำเลยต้องการ ผลของ การยื่นคำให้การใหม่นี้เองถือได้ว่าเป็นการยื่นยันถึงสิทธิของจำเลยที่จะได้รับ การพิจารณาคดี และศาลก็จะต้องจัดให้มีการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปตามปกติ

การตอรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) แม้ว่าจะ เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา แต่ก็มีนักกฎหมายบางท่าน เห็นควรแก้ไขวิธีการตอรองที่มีอยู่โดยคำนึงถึงความยุติธรรมที่จะหยิบยื่นให้แก่ทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามก็มีนักกฎหมายบางท่านก็มีแนวความคิดคัดค้าน ไม่เห็นด้วยกับวิธีการตอรองคำรับสารภาพดังกล่าวถึงขนาดให้มีการยกเลิกไปเสีย

สำหรับการตอรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) ใน อังกฤษนั้นได้รับความสนใจอย่างมาก ซึ่งตรงข้ามกับในสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพราะ อัยการในอังกฤษไม่มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้กว้างขวาง เช่นอัยการ-

สหรัฐอเมริกาประกอบด้วยระบบการลงโทษในอังกฤษมีความยืดหยุ่นมากกว่าใน
 สหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม การต่อรองคำรับสารภาพ (plea bargaining)
 ในอังกฤษอาจเกิดขึ้นได้ ๒ กรณีด้วยกัน คือ การต่อรองคำรับสารภาพโดย
 ตรงหรือโดยเปิดเผย กับการต่อรองคำรับสารภาพโดยอ้อมหรือโดยพฤตินัย ศาล
 อังกฤษได้วางหลักทั่วไป ห้ามผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อรอง
 คำรับสารภาพ โดยกล่าวว่า ผู้พิพากษาซึ่งทำการพิจารณาคดีไม่ควรที่จะกำหนด
 โทษตามที่ตั้งใจไว้ กล่าวคือ เมื่อมีการรับสารภาพจะถูกกำหนดโทษอย่างหนึ่ง
 แต่ในกรณีที่มีการปฏิเสธข้อกล่าวหาและขอต่อสู้คดี จึงมีการพิจารณาคดีไปและ เมื่อ
 พบว่าจำเลยมีความผิดแล้วจะต้องได้รับโทษอีกอย่างหนึ่งซึ่งหนักกว่า และเป็นสิ่งที่
 ไม่น่ากระทำอย่างยิ่ง

การต่อรองคำรับสารภาพโดยตรงในอังกฤษ อาจกระทำโดยผู้พิพากษา
 ที่นั่งพิจารณาคดีได้เจรจากับจำเลยหรือทนายจำเลยโดยตรง ซึ่งวิธีการนี้ถูกห้าม
 มิให้กระทำ ส่วนการต่อรองคำรับสารภาพโดยอ้อมหรือโดยพฤตินัยอาจกระทำ
 โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างทนายจำเลยกับจำเลย หรือการที่ทนายจำเลย
 ได้เข้าพบกับผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเป็นการส่วนตัว เพื่อสอบถามถึงโทษที่จำเลย
 จะได้รับเมื่อมีการให้คำรับสารภาพ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อผู้พิพากษาให้คำแนะนำ
 อย่างใดแล้วก็จะต้องปฏิบัติตาม หรือจากความรู้และประสบการณ์ในการประกอบ
 วิชาชีพของทนายจำเลยที่ทำให้ทราบถึงโทษที่จำเลยอาจจะได้รับเมื่อให้การรับ-
 สารภาพ การต่อรองคำรับสารภาพโดยอ้อมหรือโดยพฤตินัยดังกล่าวนี้ เป็นที่ยอมรับ
 ว่า เป็นการหลีกเลี่ยงข้อบังคับของศาลที่มีให้ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเข้ามามีส่วน
 ร่วมในการต่อรองคำรับสารภาพโดยตรงหรือโดยเปิดเผย

สำหรับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย แม้จะมีบัญญัติถึงวิธีการ
 การต่อรองคำรับสารภาพตามความหมายในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ แต่ก็มีใ้ความหมายว่า

จะไม่มีวิธีการทอรองคำรับสารภาพเสียเลย

วิธีการทอรองคำรับสารภาพในประเทศไทย เช่น มักมีการปฏิบัติในชั้นสอบสวนในความผิดข้อหาฐานข่มขืนโดยประมาทเป็นเหตุให้ชนผู้อื่นได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส เป็นต้น เมื่อผู้กระทำการตกลงชดเชยค่าเสียหายกันจนเป็นที่พอใจแล้วก็มักจะไม่คิดใจเอาความกันต่อไป แต่เนื่องจากความผิดดังกล่าวเป็นความผิดต่อแผ่นดินไม่อาจยอมความกันเพื่อให้ยุติลงไปได้ จึงเป็นเหตุให้พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการสรุปสำนวนและทำความเห็นเกี่ยวกับการกระทำของผู้ต้องหาเสนอต่อพนักงานอัยการ เพื่อกลับรอฟังพิจารณาสำนวนอีกชั้นหนึ่ง และในกรณีเช่นนี้ พนักงานสอบสวนจะให้ผู้ต้องหายอมรับสารภาพในความผิดที่มีข้อหาหรือโทษเบาลง และพนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนเฉพาะข้อหาใหม่ที่เกิดจากการทอรอง ซึ่งมีโทษเบากว่า เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบวิธีการซึ่งมีหลักการคล้ายคลึงกับการทอรองคำรับสารภาพของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีกำหนดไว้ในกฎหมายที่มีโทษทางอาญา คือ ตามพระราชบัญญัติศาลการ พุทธศักราช ๒๔๖๗ มาตรา ๑๐๒ และพระราชบัญญัติแร พุทธศักราช ๒๕๑๐ มาตรา ๑๕๓ ทวิ ซึ่งได้บัญญัติให้อำนาจแก่อธิบดีกรมศาลการหรืออธิบดีกรมทรัพยากรธรณี ใช้ดุลพินิจที่จะยอมรับคำร้องขอทำความตกลงของผู้ต้องหา เพื่อระงับคดีให้ยุติลงโดยไม่ต้องมีการฟ้องร้องพิจารณาคดีและยอมให้ของกลางที่เจ้าพนักงานยึดไว้ตกเป็นของแผ่นดิน

สำหรับในชั้นคำเนินของพนักงานอัยการไทยนั้น ไม่มีการนำเอาวิธีการทอรองคำรับสารภาพตามความหมายของอัยการสหรัฐอเมริกามาใช้ ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เป็นต้นว่า อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการของไทยมีแคบมาก และถูกจำกัดลักษณะการใช้ดุลพินิจไว้ค่อนข้างเคร่งครัด แทบจะไม่มีการใช้เลย อีกทั้งแนวความคิดของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไทยก็ใช้หลัก **crime control model**

ซึ่งเน้นหนักที่จะให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินคดีมากกว่าที่จะคุ้มครองสิทธิของจำเลย และมีความเชื่อที่ว่าการพิจารณาคดีที่ต้องกระทำอย่างรวดเร็วนั้นเป็นหน้าที่ของรัฐต้องกระทำอยู่แล้ว ไม่ใช่เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำผิดแต่อย่างใด ทางแก้ความล่าช้าของฝ่ายนี้เห็นว่า ควรเพิ่มจำนวนบุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้ งบประมาณ เท่านั้นถ้ายังไม่สามารถแก้ปัญหาความล่าช้าในการพิจารณาคดีแล้ว ปัญหาที่เป็นอันยุติ ไม่คิดหาวิธีการหรือมาตรการใดมาแก้ปัญหาอีกต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุมาจากประวัติความเป็นมา ปรากฏการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจการเมือง ทักษะคดี แต่อย่างไรก็ดีเป้าหมายของผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย ที่มีต่อระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเหมือนกันคือ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม.

ข้อเสนอแนะ

ถ้าหากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย และการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาขาดประสิทธิภาพ และความคล่องตัวไม่ทันกับความก้าวหน้าของปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสังคมที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ย่อมจะก่อให้เกิดข้อขัดข้องต่าง ๆ ในอันที่จะอำนวยความสะดวกและให้ความยุติธรรมแก่สังคม และผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทุกฝ่ายสิ่งหนึ่งที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยกำลังประสบปัญหาอยู่ ก็คือความล่าช้าในการดำเนินคดีและคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งแม้จะมีการพยายามขยายขอบเขตความรับผิดชอบ และหน่วยงานของศาลออกไปเพื่อแก้ไขปัญหานี้มากเพียงใดก็ตามก็คงทำได้ภายในขอบเขตที่จำกัดและไม่ได้รับผลตามที่คาดหมายไว้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาและยากจน งบประมาณที่แต่ละหน่วยงานได้รับก็ไม่เพียงพอต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาต่าง ๆ เหตุเหล่านี้จึงทำให้ผู้เขียนมีความสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าหามาตรการ หรือวิธีการรองรับสารภาพ ซึ่งใช้โดย

ในประเทศสหรัฐอเมริกา และอังกฤษ แม้จะมีวิธีการแตกต่างกันไปบ้าง มาปรับใช้แก้ปัญหาที่กล่าวมาแล้ว เพราะวิธีการนี้ถ้าสามารถนำเอามาใช้ได้ แล้ว น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

จากการศึกษาพบว่า การต่อรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) โดยทั่วไปแล้วอาจกระทำได้ ๓ ลักษณะ คือ การลดข้อหาในกรณีที่มีการกระทำผิดกฎหมายธรรมดาเดียวผิดกฎหมายหลายบท การยกข้อหาหนักเพื่อฟ้องข้อหาที่เบากว่า และการขอความเมตตาปราณีในการลดโทษจากผู้พิพากษาซึ่งทำการพิจารณาคดี นอกจากนี้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการต่อรองคำรับสารภาพจะประกอบด้วย อัยการ จำเลย หรือทนายจำเลย และศาลเป็นส่วนใหญ่

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย มิได้มีบทบัญญัติกำหนดให้มีวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) ตามแนวความคิดของสหรัฐอเมริกา และแม้ว่าระบบการพิจารณาคดีอาญาในสหรัฐอเมริกาจะใช้ระบบการพิจารณาแบบลูกขุน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดี และทำให้การพิจารณาพิพากษาของศาลขาดความแน่นอน จึงมีการนำเอาวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้แก้ปัญหาดังกล่าว สำหรับประเทศไทยแม้จะมิได้ใช้ระบบการพิจารณาแบบลูกขุนเหมือนในสหรัฐอเมริกา แต่ก็ต้องประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดีและคดีค้างอยู่ในศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นข้อขัดข้องประการหนึ่งในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา และในปัจจุบันแทบจะยังไม่มีกรณีหาวิธีการหรือมาตรการใดมาใช้ จะมีก็เพียงแก้ไขการบันทึกคำพยานจากการที่ผู้พิพากษาเป็นคนจดเอง เป็นการใช้นักในแท่นแทนเท่านั้น ส่วนการที่ศาลพยายามนัดวันนัดพิจารณาให้เร็วขึ้นก็ไม่อาจแก้ปัญหาได้ เนื่องจากข้อขัดข้องเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้ เจ้าหน้าที่ของศาลบุคคลากรรวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีไม่ให้ความร่วมมือ การทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาด

การประสานงาน เช่นในกรณีที่ออกหมาย ส่งหมายให้พยานไม่อาจทำได้ตามกำหนด เป็นต้น นอกจากนี้ แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้พัฒนาก้าวหน้าไปมาก โดยในทางปฏิบัติผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายมีแนวโน้มที่จะยอมรับเอาแนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ของผู้กระทำความผิดให้ได้รับความยุติธรรมตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน (due process model) เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม เป็นต้นว่า การให้สิทธิจำเลยที่ยากไร้และต้อง การทนายความร้องขอความช่วยเหลือจากรัฐให้แต่งตั้งทนายความต่อสู้คดีแทนตนได้^๒ พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ.๒๕๒๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ และพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติ ความประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๕๒๒ ศาลได้ขยายขอบข่ายการใช้วิธีการคุ้มครอง ประพฤติรวมไปถึงผู้ใหญ่ด้วย เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการลงโทษได้เปลี่ยนไปจาก การแก้แค้นทดแทนแต่เพียงอย่างเดียว เป็นการแก้ไขเยียวยาให้โอกาสผู้กระทำความผิด ปรับปรุงตัวเองให้เป็น คนที่ดีขึ้นเข้าสู่สังคมอย่างปกติไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือ ความเสียหายต่อสังคมส่วนรวมอีกดังคำกล่าวที่ว่า "ป้องกันดีกว่าปราบปราม" หลัก ประกันอีกอย่างหนึ่งภายใต้แนวความคิดในการคุ้มครองผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตาม กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ก็คือ วิธีการหรือมาตรการการรองรับคำรับสารภาพ ซึ่ง เป็นส่วนหนึ่งของหลักการที่ว่า การพิจารณาคดีอาญาต้องกระทำอย่างรวดเร็ว รวดเร็ว ยุติธรรม มีประสิทธิภาพ การพิจารณาคดีที่ล่าช้ายอมเท่ากับเป็นการปฏิเสธ ความยุติธรรม (speedy trial) จากประเด็นที่กล่าวมาแล้วนี้ จึงเป็นเหตุผล

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ มาตรา ๒๓ และ มาตรา ๒๗.

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ มาตรา ๒๘.

ที่สนับสนุนหัวใจ ผู้เขียนสนใจศึกษาวិธีการ หรือมาตรการการรองรับคำรับสารภาพ ตามแนวความคิดของสหรัฐอเมริกา ซึ่งในสหรัฐอเมริกาได้ใช้หลักการนี้อย่างแพร่หลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และเนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันกำลังพยายามผลักดันให้มีการยอมรับแนวความคิดที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำผิดมากกว่าที่เป็นอยู่ จึงทำให้ผู้เขียนเห็นว่าการนำวิธีการหรือมาตรการการรองรับคำรับสารภาพมาใช้ เพื่อเป็นการลดขั้นตอนในการพิจารณาอย่างเต็มรูปแบบและเป็นการลดภาระของศาล คดีไม่ค้าง การพิจารณาอยู่ในศาล แก้ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดีได้ ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีแก่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และจำเลย อันเป็นการประหยัดทั้งเวลา เงิน และความปลอดภัย

ปัจจุบันในการดำเนินคดีอาญา มักจะมีการใช้วิธีการกันผู้ต้องหาเป็นพยานในคดีที่ไม่มีพยานหลักฐาน หรือมีแต่พยานหลักฐานอ่อน ไม่สามารถพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ ซึ่งวิธีการกันผู้ต้องหาเป็นพยานนี้มีผลกระทบต่อนโยบายทางอาญาในเรื่องเกี่ยวกับการลงโทษ เพราะทำให้ผู้ต้องหาที่ถูกกันเป็นพยานหลุดพ้นจากความรับผิดชอบทางอาญา และทำให้ฐานะการ เป็นผู้ต้องหาเปลี่ยนเป็นการ เป็นเพียงพยานในคดี อันส่งผลทำให้ผู้ต้องหาที่ถูกกันเป็นพยานนั้นไม่ต้องรับโทษทางอาญาจากการกระทำผิดของตนเองโดยปริยาย ผู้ต้องหาที่ถูกกันตัวออกมาเป็นพยานนั้นสามารถกลับเข้าสู่สังคมโดยยังมีได้มีโอกาสได้รับการแก้ไขความประพฤติ จึงทำให้ผู้ต้องหาที่ถูกกันตัว เป็นพยานนี้ เมื่อเวลาที่กลับมาสู่สังคมอีกครั้งหนึ่ง อาจจะทำให้สังคมได้รับความเดือดร้อนไม่ปลอดภัยได้ แต่อย่างไรก็ตามแม้วิธีการกันผู้ต้องหาเป็นพยานนี้สามารถช่วยในการชดเชยในกรณีที่พยานหลักฐานไม่พอเอาตัว

ผู้กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งมีประโยชน์อยู่บ้างแต่ก็ไม่มากนัก เพราะคำให้การของผู้
ที่รวมกระทำผิดและถูกกันเป็นพยานนั้นเมื่อนำหนักน้อยหรือแทบไม่มีเลย เนื่องจากเป็น
คำให้การซึ่งคัดลอกปรักปรำผู้รวมกระทำผิดคนอื่น และเป็นกรรมคาอยู่เองที่ผู้ต้องหา
ซึ่งถูกกันเป็นพยานจะให้คำให้การแต่ในส่วนที่เป็นประโยชน์แก่ตนไม่น่าเชื่อถือและไม่น่า
รับฟัง โดยทางปฏิบัติแล้ว ศาลจะไม่รับฟังคำเบิกความของผู้ต้องหาที่ถูกกันออกมา
เป็นพยานหรือรับฟังคำพยานดังกล่าว แต่เมื่อนำหนักน้อยมากไม่พอลงโทษจำเลยได้
นอกจากนี้วิธีการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน ยังมีผลกระทบต่อความรู้สึก ทัศนคติ ความเชื่อ
ถือศรัทธาของประชาชนโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายทางอาญาว่า ทำไมผู้
กระทำผิดคนหนึ่งจึงไม่ได้รับโทษร่วมกับผู้กระทำผิดคนอื่นที่กระทำผิดด้วยกัน และเมื่อ
เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของวิธีการกันผู้ต้องหาเป็นพยานกับวิธีการทอรองคำรับสาร
ภาพแล้ว จะเห็นได้ว่าวิธีการทอรองคำรับสารภาพน่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารงาน
ยุติธรรมทางอาญาได้มากกว่า เพราะการทอรองคำรับสารภาพ เป็นวิธีการที่จะ
ทำให้คดีสามารถเสร็จสิ้นไปโดยเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีการพิจารณาสืบพยานอีกต่อไป
ตามปกติ และนโยบายทางอาญาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อยับยั้ง ช่มชู้
และแก้ไขผู้กระทำผิดยังคงความศักดิ์สิทธิ์อยู่ เนื่องจากสามารถนำตัวผู้กระทำผิดหรือผู้
รวมกระทำผิดในคดีที่มีพยานหลักฐานอ่อนมาฟ้องลงโทษได้ แม้ว่าจะมีการลงโทษสถานเบา
ก็ยังดีกว่าไม่มีการลงโทษเลย จึงเห็นควรนำเอาวิธีการทอรองคำรับสารภาพมาใช้
ทำนองหรือเช่นเดียวกันกับวิธีการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

อย่างไรก็ตาม แม้การศึกษาของผู้เขียนจะเห็นว่า ควรนำวิธีการทอรอง
คำรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทย ก็มีได้หมายความว่า จะนำเอาวิธีการทอรอง
คำรับสารภาพตามแนวความคิดของสหรัฐอเมริกามาใช้ทั้งหมดโดยไม่คำนึงถึงปัจจัย
ต่าง ๆ เป็นต้นว่า ระบบกฎหมาย แนวความคิดในการดำเนินคดี นโยบายของรัฐ
สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งทัศนคติของนักกฎหมายและประชาชน

ที่มีต่อการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา เป็นต้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า ควรมีการนำวิธีการทดลองคำรับสารภาพมาใช้เพียงบางส่วนเพื่อสอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

ขอพิจารณาเกี่ยวกับการนำเอาวิธีการทดลองคำรับสารภาพตามความคิดของสหรัฐอเมริกา มาใช้ในประเทศไทย

๑. การทดลองคำรับสารภาพ ควรนำมาใช้ในความผิดประเภทใด

ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการนำมาใช้ในความผิดอาญาทุกประเภท ไม่จำกัดว่าเป็นความผิดอาญาหรือโทษ เพราะผู้กระทำผิดทุกคนมีความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย น่าจะได้รับประโยชน์และการคุ้มครองในทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ถ้าหากมีการเลือกเฉพาะความผิดบางประเภทอาจจะมีผลกระทบต่อความรู้สึกและความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะตัวผู้กระทำผิดอาจจะมีความรู้สึกต่อต้านไม่ยอมรับความช่วยเหลือใด ๆ ของสังคม มีอคติต่อระบบความยุติธรรมเชื่อว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่พยายามที่จะกลับตัวเป็นคนดี เมื่อกลับเข้ามาสู่สังคมก็มักจะก่อให้เกิดความเคียดแค้นแก่สังคม ซึ่งมีลักษณะร้ายแรงยิ่งขึ้นอีก

๒. วิธีการทดลองคำรับสารภาพ ควรนำมาใช้ในขั้นตอนไหนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ผู้เขียนเห็นว่า ไม่ควรนำเอาวิธีการทดลองคำรับสารภาพไปใช้ในชั้นของพนักงานสอบสวน เพราะหน้าที่หลักของพนักงานสอบสวน คือ รักษาความสงบเรียบร้อย ปรามปรามอาชญากรรม รวบรวมพยานหลักฐาน

นำมาเสนอให้พนักงานอัยการทำหน้าที่ตรวจสอบ และสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีแล้ว
แต่ขอเท็จจริง แต่อย่างไรก็ดีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยให้อำนาจ
แก่พนักงานสอบสวนอย่างกว้างขวาง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนกระทำ
ได้โดยอิสระ ไม่มีองค์กรใดเข้าไปควบคุมตรวจสอบเพื่อคานหรือคุ้ยอำนาจของ
พนักงานสอบสวน โดยปล่อยให้ควบคุมกันเอง จึงมักมีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับ
การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เป็นไปในทางลบ เช่น มีการร้องเรียนและขอความ
เป็นธรรมอ้างว่าเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ รีดไถประชาชน
ข่มขู่ตองหา ไม่ให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณี เป็นต้น และมักพบเห็นได้จากสื่อ-
มวลชนแขนงต่าง ๆ อยู่เสมอ ๆ สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อระบบความยุติธรรมและ
เพื่อเป็นการรักษาภาพพจน์ของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
จึงเห็นว่าไม่ควรนำเอาระบบการตอรองคำรับสารภาพไปใช้ในชั้นของพนักงาน-
สอบสวน

ส่วนในชั้นของพนักงานอัยการนั้น ผู้เขียนเห็นว่ามีความเหมาะสมและ
สมควรยิ่ง เพราะกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย กำหนดให้พนักงานอัยการ
มีฐานะเป็นตัวแทนของฝ่ายบริหารในกระบวนการยุติธรรม มีอิสระในการดำเนินคดี
ในชั้นก่อนยื่นฟ้องคดีต่อศาลและถือว่าเป็นความรับผิดชอบของพนักงานอัยการ โดย
เฉพาะ ศาลไม่มีอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้องของ การวินิจฉัยสั่งสำนวนของพนักงานอัยการ
เป็นการวินิจฉัยทางตุลาการว่า ลักษณะการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดอะไรหรือไม่
อย่างไร เพื่อที่จะสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้อง การวินิจฉัยสั่งคดีของพนักงานอัยการมิใช่
การกระทำด้วยเหตุผลทางการเมืองหรืออิทธิพลทางการเมืองเข้ามาแทรกแซง
ลักษณะการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานอัยการ เป็นการถ่วงดุลย์
และคานอำนาจของพนักงานสอบสวนให้ระทำการโดยถูกต้องแน่นอน ซ่อม ด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ คุณสมบัติของพนักงานอัยการก็มีลักษณะเท่าเทียมกับฝ่ายตุลาการทุกประการ เป็นที่น่าที่ คุณสมบัติด้านความรู้ทางกฎหมาย การสอบแข่งขัน การแต่งตั้ง โยกย้าย ถอดถอน และการฝึกอบรม ความรับผิดชอบที่มีต่อวิชาชีพ พนักงานอัยการมีบทบาทสำคัญยิ่งในกระบวนการยุติธรรม เพราะต้องรับบทบาทหลายอย่างในขณะเดียวกัน ได้แก่ บทบาทของนักบริหาร, นายแผนดิน, ผู้พิพากษา, นิติบัญญัติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ เอื้ออำนวยต่อการที่จะนำเอาวิธีการตรวจสอบคำรับสารภาพมาใช้ในชั้นของอัยการ มีข้อน่าสังเกตว่า ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น ๆ เช่น กฎหมายศุลกากร กฎหมายแร่ ให้อำนาจพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร มีอำนาจเปรียบเทียบคดี ทำให้คดีเป็นอันระงับไปได้ ซึ่งมีหลักการที่น่าจะถือได้ว่าเป็นการตรวจสอบคำรับสารภาพ แต่สำหรับพนักงานอัยการของไทย ไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจพนักงานอัยการกระทำการทำนองนี้เลย ทั้ง ๆ ที่พนักงานอัยการก็มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารเช่นกัน

๓. เงื่อนไขในการตรวจสอบคำรับสารภาพควรมีอย่างไร

การตรวจสอบคำรับสารภาพในชั้นพนักงานอัยการนั้น เห็นว่า ควรกำหนดขอบเขตไว้เพียงเฉพาะแต่ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้ใช้ความพยายามรวบรวมพยานหลักฐานอย่างเต็มความสามารถแล้ว แต่ยังไม่ปรากฏว่าคดีไม่มีพยานหลักฐาน หรือมีพยานหลักฐานไม่พอพ้องให้ศาลลงโทษจำเลยได้ หรือคดีที่หากนำมาสู่การพิจารณาของศาลด้วยวิธีปกติธรรมดาแล้วไม่แน่ว่าศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยหรือไม่ เช่น คดีที่มีเพียงคำรับสารภาพของผู้ต้องหา ไม่มีพยานอื่นใดแสดงให้เห็นว่าผู้ต้องหากระทำผิดจริง และไม่แน่ว่าคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนของผู้ต้องหา เกิดจากความสมัครใจและอย่างมีเหตุผล ในทางปฏิบัติผู้ต้องหา ซึ่งให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน มักให้การปฏิเสธในชั้นศาล เป็นเหตุให้ศาลต้องยกฟ้องปล่อยตัวจำเลย

ไปเสมอ ๆ เพราะพนักงานอัยการไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ เป็นต้น ในกรณีเหล่านี้ควร ให้พนักงานอัยการมีอำนาจทำการเจรจาต่อรองกับจำเลย หรือทนายจำเลยเพื่อแลกเปลี่ยนคำรับสารภาพของจำเลยกับข้อเสนอเงื่อนไขบางอย่างที่อัยการจะยอมแทนให้ตามที่ใดที่มีการตกลงกัน ถ้าหากจำเลยไม่ต้องการเสี่ยงต่อผลภายหลังการพิจารณาของศาล หรือต้องการให้คดีสิ้นสุดโดยเร็วก็อาจยอมรับข้อเสนอของพนักงานอัยการได้

ปัญหาว่า ผู้ใดควรเป็นฝ่ายเริ่มขอทำการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพ เห็นว่าพนักงานอัยการหรือจำเลยหรือทนายจำเลยเป็นฝ่ายเริ่มขอทำการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น คือ คดีที่มีพยานหลักฐานอ่อนแต่เชื่อว่าผู้ต้องหา นั้นกระทำความผิดจริงควรต้องได้รับโทษบ้าง ในกรณีที่อัยการเห็นว่าคดีมีพยานหลักฐานแน่นหนา พอฟ้องลงโทษได้ ก็จะไม่ยอมรับการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพได้เสมอ ถ้าหากเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาสำนึกผิดและรู้สึกเสียใจในการกระทำของตนจึงให้การรับสารภาพมาแต่ตนก่อนมีการฟ้องคดีต่อศาล หรือในชั้นพิจารณาคดีของศาลก็ถือว่าอยู่ในลักษณะเหตุบรรเทาโทษศาลสามารถลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ซึ่งถือเสมือนเป็นการต่อรองคำรับสารภาพอยู่แล้ว ดังนั้น การที่อัยการจะยอมเจรจาต่อรองคำรับสารภาพต้องเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงมิให้คดีต้องถูกยกฟ้องปล่อยผู้กระทำความผิดออกไปจากกระบวนการยุติธรรมโดยไม่ได้รับโทษแต่อย่างใด

เงื่อนไขเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่อัยการจะให้เป็นการตอบแทนจำเลยที่ยอมให้ความร่วมมือเพื่อให้เกิดความสะดวกในการดำเนินคดี และรู้สึกเสียใจสำนึกผิดในการกระทำของตนเอง ควรมีได้เฉพาะกรณีที่อัยการสนับสนุนให้จำเลยได้รับโทษเบาลงโดยการยื่นคำร้องแถลงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในคดีที่เป็นผลดีแก่

จำเลย หรือขอให้ศาลใช้ดุลพินิจรอกการลงโทษจำเลย เมื่อเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด^๑ เสนอต่อศาลเพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจลดโทษให้จำเลยตามความเหมาะสม และเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับดุลพินิจในการลงโทษของศาล โดยตัดข้อความที่ว่า "จะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้" เพราะอำนาจในการใช้ดุลพินิจลดโทษของศาลควรทำได้โดยไม่จำกัดขอบเขต เพื่อให้ศาลพิจารณาเหตุอันควรปรานีบรรเทาโทษให้จำเลยได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมแห่งรูปคดี พฤติการณ์แวดล้อมในการกระทำผิด อายุ เพศ การศึกษา ประวัติ คุณความดี เป็นต้น

นอกจากนี้ เพื่อให้วัตถุประสงค์ดังกล่าวบรรลุได้ เห็นควรยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการนำสืบข้อเท็จจริง ประกอบคำรับสารภาพของจำเลยในคดี ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ห้าขึ้นไปหรือคดีที่มีโทษหนักกว่านั้น (ดูประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๗๖) เพราะในคดีที่จำเลยยอมให้การรับสารภาพในการพิจารณาคดีของศาลชอบที่ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้ทันที ไม่จำเป็นต้องมีการค้นหาความจริงหรือพิสูจน์ความผิดของจำเลยอีก ในเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจ ภูษานิกและเข้าใจข้อหารวมถึงผลที่ตนจะได้รับ หลังจากที่จำเลยสาบานตัวแล้ว อีกทั้งคำรับสารภาพของจำเลยถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุดที่รับฟังลงโทษจำเลยได้ทันที ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นศาล อัยการ ทนายความ จำเลยและเจ้าหน้าที่ของศาล เป็นการแบ่งเบาภาระของพนักงานอัยการและศาล ทำให้คดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

^๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ .

ส่วนในกรณีที่จะลดข้อหาบางข้อหา reduce charges เช่น การกระทำผิดกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบทหรือการส่งไม่ฟ้องบางข้อหา เช่น การกระทำผิดหลายกรรมหลายบทนั้น พนักงานอัยการของไทยไม่อาจจะทำได้ เพราะอำนาจในการใช้ดุลพินิจส่งไม่ฟ้องของอัยการถูกจำกัดไว้แคบมากควย ระเบียบข้อปฏิบัติภายในหน่วยงานของพนักงานอัยการ แผนกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ของไทยจะมีได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจส่งไม่ฟ้องว่ามีในกรณีใดบ้าง และมีข้อนำส่งเกินกว่าในทางปฏิบัติ พนักงานอัยการไม่ได้ใช้ดุลพินิจส่งไม่ฟ้อง เนื่องจากการส่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการมีผลทำให้คดีสิ้นสุดลงโดยไม่มี การพิจารณา คดีอีกต่อไป กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยจึงให้ฝ่ายบริหารควยกัน เขามากลั่นกรองการใช้ดุลพินิจส่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ โดยเสนอสำนวนพร้อม คำสั่งไปยังอธิบดีกรมตำรวจ (ในกรณีที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร) และผู้ว่าราชการ- จังหวัด (ในกรณีที่อยู่ในต่างจังหวัด) ทำการตรวจสอบ ในกรณีที่มีความเห็นแย้ง ให้เสนออธิบดีกรมอัยการมีคำสั่ง และถือว่าเป็นคำสั่งชี้ขาดเป็นที่สิ้นสุด

(ดูประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๕)

ปัจจุบันนี้จึงเป็นอุปสรรคต่อการส่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการ ทำให้ไม่อาจพิจารณา ส่งสำนวนให้เสร็จไปได้โดยเร็ว

ในกรณีที่มีการตอรองคำรับสารภาพกันแล้ว หากฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตาม คำมั่นสัญญา อีกฝ่ายหนึ่งสามารถยกเลิกข้อตกลงและให้การใหม่ได้เสมอ ไม่ว่า อยู่ในขั้นตอนใดของการพิจารณาคดี และให้ถือเป็นเหตุที่จะอุทธรณ์ฎีกา หรือรื้อฟื้น คดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ควย

๘. ศาลควร เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบคำรับสารภาพด้วยหรือไม่

ผู้เขียนเห็นว่า ศาลไม่ควรเข้ามาเป็นผู้เสนอการเจรจาตรวจสอบคำรับสารภาพกับจำเลย หรือทนายจำเลย และเป็นผู้รับข้อเสนอแทนจำเลย เมื่อพนักงานอัยการได้เสนอขอเจรจาตรวจสอบคำรับสารภาพกับจำเลย หรือทนายจำเลย ไม่ว่าจะด้วยวิธีการชักชวน จูงใจ หรือวิธีการใด ๆ ก็ตาม ทั้งนี้เพราะศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน ศาลควรเป็นองค์กรที่วางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัดเพื่อประสิทธิประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชน หน้าที่หลักของศาล ก็คือการทบทวนและพิจารณาพยานหลักฐานที่มีการนำเข้าสู่ในการพิจารณาคดีของศาลว่า จำเลยกระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริงหรือไม่ ถ้าหากศาลเชื่อว่า จำเลยกระทำผิดจริงก็พิพากษาลงโทษจำเลย แต่ถ้าวศาลเชื่อว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบยังมีข้อสงสัย ศาลจะยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยโดยพลอยตัวไป นอกจากนี้การที่จะให้ศาล เข้ามามีบทบาทเป็นผู้ทำการเจรจาตรวจสอบคำรับสารภาพกับจำเลย หรือทนายจำเลยแล้ว ย่อมมีเหตุทำให้จำเลยต้องตกอยู่ในความเกรงกลัวว่า ถ้าจำเลยไม่ให้ความร่วมมือตามข้อเสนอในการเจรจากับศาลแล้ว ตนเองได้รับโทษหนักขึ้นอย่างแน่นอน อันมีผลกระทบต่อคำรับสารภาพของจำเลยจนอาจทำให้คำรับสารภาพนั้นตกเป็นโมฆะ กลายเป็นคำรับสารภาพที่มีได้เกิดจากความสมัครใจ และอาจทำให้ภาพพจน์ของศาลต้องเสียความยุติธรรมไปด้วย

แต่ผู้เขียนเห็นว่า ถ้ามีการตรวจสอบคำรับสารภาพเกิดขึ้นระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลย หรือทนายจำเลยแล้ว ศาลน่าจะ เข้ามามีบทบาทเพียงมีส่วนเห็นการเจรจาตรวจสอบคำรับสารภาพของพนักงานอัยการกับจำเลย หรือทนายจำเลย ซึ่งการตรวจสอบคำรับสารภาพที่ว่ามานี้ ต้องกระทำโดยเปิดเผย ชัดแจ้งต่อนักศาล โดยศาลต้องบันทึกความยินยอมในเงื่อนไขที่มีการตกลงกันไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน ในรายงานกระบวนการพิจารณา และคำพิพากษาของศาลเพื่อมิให้เกิดข้อโต้แย้งกันภายหลัง

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาหลักการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๕ แล้ว จะเห็นได้ว่า ขั้นตอน และลักษณะของคำรับสารภาพที่ต่างกัน จะส่งผลให้ศาลใช้ดุลพินิจลดโทษต่างกันไปด้วย เช่น ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนตลอดจนถึงเวลาที่เริ่มพิจารณาคดีหรือในวันสอบถามคำให้การจำเลย ก่อนเริ่มการพิจารณาคดีหรือในระหว่างพิจารณา ศาลอาจลดโทษให้จำเลยกึ่งหนึ่ง หรือหนึ่งในสาม หรือหนึ่งในสี่ ของโทษที่จะลงแก่จำเลยแล้วแต่กรณี การที่ศาลใช้ดุลพินิจลดโทษให้จำเลยที่ให้การรับสารภาพนั้น หมายความว่าจำเลยให้ความร่วมมือและความสะดวกกับศาลเป็น ประโยชน์ในการพิจารณาคดีทำให้ไม่ต้องสืบพยาน ลดขั้นตอนในการพิจารณาคดี คดีไม่ค้างพิจารณา เป็นต้น และเพื่อเป็นการตอบแทนทำให้จำเลยได้รับประโยชน์คือรับโทษน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบหลักการข้างต้น กับแนวความคิดเกี่ยวกับวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ เห็นว่ามีหลักการคล้ายคลึงกันมาก จนอาจจะเรียกได้ว่าเป็นการต่อรองคำรับสารภาพ โดยอ้อมหรือโดยปริยายนั่นเอง เพราะ การที่กฎหมายบัญญัติให้มีการลดโทษแก่จำเลยซึ่งให้การรับสารภาพ ถือว่าเป็นเหตุจูงใจให้จำเลยรับสารภาพเพื่อรับโทษน้อยลง โดยศาลไม่จำเป็นต้องเข้ามาทำการเจรจาต่อรองกับจำเลยเพื่อให้จำเลยรับสารภาพ เนื่องจากจำเลยสามารถได้รับประโยชน์ตอบแทนโดยอัตโนมัติด้วยผลของกฎหมาย ซึ่งในทางปฏิบัติจำเลยส่วนใหญ่ก็ให้การรับสารภาพอยู่แล้ว วิธีการนี้จึงสามารถขจัดปัญหาคดีที่มาสู่ศาลเป็นจำนวนมากให้หมดและเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ไม่จำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างเต็มรูปแบบ และทำให้คดีไม่ค้างพิจารณาอยู่ในชั้นศาลอีกด้วย

จากข้อเสนอแนะที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปแล้วผู้เขียนเห็นว่า การพิสูจน์ความผิดเป็นงานที่ยากลำบากมาก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพการกระทำผิดที่การুদ্ধหน้าได้อย่างรวดเร็ว เครื่องมือ เครื่องใช้ ทางวิทยาศาสตร์ในการ

ปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจยังไม่ทันสมัยเป็นเหตุให้หน่วยงานหลักฐานไม่พอห้องพิสูจน์
 ความผิดของจำเลย ทำให้ผู้กระทำผิดบางคนรอดพ้นจากเงื้อมมือของกฎหมาย
 ไปได้ นอกจากนี้ในการพิสูจน์ความผิดยังจะต้องใช้ เวลา ความพยายามและ
 ค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากโดยไม่อาจทราบได้อย่างแน่ชัดว่า โดยแท้จริงแล้ว
 ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดจริงหรือไม่ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย
 ทุกฝ่ายจึงควร เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไข ปรับปรุง คลี่คลายปัญหาการ
 ดำเนินคดี โดยลดค่าใช้จ่ายและความล่าช้าในการดำเนินคดี เพื่อให้การดำเนินคดี
 เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย วิธีการทดลอง
 คำรับสารภาพ ตามแนวความคิดของสหรัฐอเมริกา จึงเป็นมาตรการหรือวิธีการ
ใหม่ ซึ่งจะเกิดผลสำเร็จได้ ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากนักกฎหมายทุกฝ่าย
เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาบรรลุเป้าหมายได้อย่างเต็มที่

แม้นผู้เขียนจะเห็นว่าวิธีการหรือมาตรการในการทดลองคำรับสารภาพ
 เป็นสิ่งที่ดี มีความเหมาะสม สามารถนำมาปรับใช้กับระบบกฎหมายไทย ซึ่ง
 สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการบริหารงานยุติธรรมได้เป็นอย่างดี จากเหตุผล
 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผลเสียของวิธีการหรือมาตรการในการทดลองคำรับสาร-
 ภาพก็มีอยู่บ้าง กล่าวคือ

ประการแรก วิธีการหรือมาตรการในการทดลองคำรับสารภาพ
 อาจทำให้จำเลยผู้บริสุทธิ์ต้องถูกพิพากษาลงโทษได้ กล่าวคือ จากหลักเกณฑ์
 ทั่วไปของการทดลองคำรับสารภาพเป็นการลดหย่อนผ่อนโทษให้จำเลยเพื่อแลก
 เปลี่ยนกับคำรับสารภาพ การพิจารณาคดีกระทำอย่างรวบรัดรวดเร็ว จำเลย
 ไม่ต้องได้รับความทุกข์ทรมานจากการถูกดำเนินคดีก็ตามกระบวนการยุติธรรมตาม
 ปกติ ดังนั้น ถ้าจำเลยที่มีความประสงค์จะหลีกเลี่ยงความทุกข์ทรมานที่จะต้อง
 ได้รับในระหว่างพิจารณาคดีก็ตามกระบวนการยุติธรรมตามปกติแล้ว มักจะให้การ
 ยอมรับสารภาพแม้จะมีใครกระทำผิด ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการทำลายกระบวนการ

ยุติธรรมทางอาญาในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย และการต่อสู้คดีเพื่อค้นหาความจริง และเกิดทัศนคติว่าการตอรองคำรับสารภาพอาจทำให้มุ่งเพียงเพื่อให้เกิดความสะอึก ประหยัด รวดเร็ว การดำเนินคดีทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น มิไฉนมุ่งให้ความยุติธรรมอย่างแท้จริงแก่สังคม

ประการที่สอง ผลเสียทางด้านทัศนคติของประชาชนและหรือผู้เสียหายที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กล่าวคือ วัตถุประสงค์หลักในการตอรองคำรับสารภาพเพื่อลดหย่อนผ่อนโทษให้แก่จำเลย เพื่อแลกเปลี่ยนกับคำรับสารภาพ ดังนั้น ในกรณีที่จำเลยหลายคนรวมกันกระทำผิดในความผิดอย่างเดียวกัน ซึ่งจำเลยคนหนึ่งยอมรับสารภาพ อันเป็นผลมาจากการตอรองคำรับสารภาพ จึงทำให้จำเลยผู้นี้ได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษโดยได้รับโทษเบาว่าจำเลยคนอื่น ๆ ซึ่งให้การปฏิเสธและแถลงขอต่อสู้คดีต่อไป ในความรู้สึกหรือทัศนคติของประชาชนในสังคมไทยโดยทั่วไปย่อมไม่เข้าใจว่าทำไมจำเลยสองคนที่รวมกระทำผิดอย่างเดียวกันจึงได้รับโทษไม่เท่ากัน ความเมตตาของศาลที่ลดหย่อนผ่อนโทษให้จำเลยที่ทำการเจรจาตอรองคำรับสารภาพกับอัยการ ทำให้เกิดผลกระทบคอนโยบายทางอาญาในส่วนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษ ยับยั้งผู้กระทำผิดได้น้อยลง การลงโทษไม่เกิดผลในทางปราบปรามอาชญากรรม ผู้กระทำผิดไม่เข็ดหลาบ อีกทั้งวิธีการตอรองคำรับสารภาพนี้อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เกิดความท้อแท้ในการสืบสวนสอบสวน ซึ่งแนวความคิดของพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ยึดหลัก **crime control model** มีความประสงค์ที่จะปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลักใหญ่

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อผู้เขียนเปรียบเทียบผลเสียของกระบวนการตอรองคำรับสารภาพแล้ว ผู้เขียนก็ยังคงเห็นว่ามาตรการของกระบวนการตอรองคำรับสารภาพตามที่ยุเขียนเสนอแนะไว้นั้นสามารถก่อให้เกิดผลดีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มากกว่าผลเสียเมื่อคำนึงถึงสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และระบบกฎหมาย ของไทย ตามเหตุผลที่แสดงไว้ข้างตนแล้ว.